

Öppenvårdsgrupper vid handläggning av lokala utbrott av infektioner i samhället

INNEHÅLL

BAKGRUND	sid 2
INLEDNING	sid 2
ÖPPENVÅRDSGRUPPER	sid 4
Utredningsgrupp	
Rådgivningsgrupp	
Registreringsgrupp	
Vaccinationsgrupp	

Bakgrund

Enligt smittskyddslagen SmL (SFS 2004:168) har region, kommun och länsstyrelse ett delat ansvar för att behövliga smittskyddsåtgärder vidtas i ett län. Regionen har, genom Smittskyddsläkaren, huvudansvaret för planering och samordning av arbetet med inriktning framför allt mot smittskyddsåtgärder gentemot människor.

Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar att överse och ge råd kring smittskyddsarbetet inom det geografiska område där hen verkar. Smittskyddsläkaren ska planera, organisera och leda smittskyddet samt verka för effektivitet, samordning och likformighet.

Smittskyddsläkaren ska svara för regional epidemiplanering.

Inledning

Större, men mer lokala, utbrott i samhället orsakade av infektioner med för sjukvården vanliga symtom, till exempel utbrott av mag-tarminfektioner, förekommer då och då i Sverige. Även klusterutbrott av infektioner som sprids som droppsmitta, luftburna infektioner samt även kontaktsmittor kan få stor lokal utbredning.

I första hand riktar sig detta dokument, det vill säga planering för möjlighet att inrätta så kallade öppenvårdsgrupper, in sig mot en situation med ett större utbrott av magtarminfektioner. Förutsättningar för sådan omfattande smittspridning föreligger då stordrift inom livsmedelsindustrin och vattenverk gör att många livsmedel levereras till ett stort antal kunder. Till exempel ett vattenburet utbrott kan initialt ha ett explosionsartat förlopp med 100-tals sjukdomsfall i en kommun inom loppet av några timmar. Oftast kan flertalet av dessa patienter handläggas i öppenvård.

Vid hållpunkter för sådant konstaterat utbrott informerar smittskyddsläkaren regionens tjänsteman i beredskap och sjukvårdsledaren (regiondirektören) i den regionala särskilda sjukvårdsledningen om situationen. RSSL söker i sin tur samordning med den lokala särskilda sjukvårdsledningen, LSSL.

Särskild sjukvårdsledning i samband med denna typ av utbrott beslutas av TiB RN alternativt SL utifrån bedömning och samråd med smittskyddsläkaren och LSSL.

Vid denna typ av situationer kan så kallade öppenvårdsgrupper tillskapas för

- utredning av patientfall,
- rådgivning till befolkningen,
- registrering samt
- i vissa fall vaccinationsinsatser.

Sådana grupper upprättas på initiativ av Sjukvårdsledaren i RSSL samt smittskyddsläkaren för samverkan med den lokala särskilda sjukvårdsledningen.

LSSL:s funktioner bemannas utifrån beredskapsnivå i 3 steg:

- Stabsläge kan utlysas om den epidemiologiska situationen lokalt bedöms kunna komma att utgöra ett hot för en mer allvarlig påverkan på vården i den nära framtiden. Beslut om tillskapande av öppenvårdsgrupper enligt ovan tas.
- Förstärkningsläge införs om den epidemiologiska situationen kräver mer omfattande åtgärder i form av punktförstärkning av viktiga funktioner, mer omfattande personalförstärkning samt vårdplatsanpassningar. Beslutet om förstärkningsläge fattas av LSSL efter samråd med RSSL alternativt på rekommendation av smittskyddsläkaren.
- Katastrofläge kan utlysas av RSSL/TiB eller sjukvårdsledaren, efter samråd med LSSL och smittskyddsläkaren, vid en epidemiologisk situation där alla tillgängliga lokala funktioner och resurser men också mer omfattande stöd från vården i övriga länet krävs för att kunna hantera den uppkomna situationen föreligger. Ordinarie linjeorganisation upphör.

Utredningsgrupp

Vid större utbrott av infektionskluster i samhället utser, på mandat från den regionala särskilda sjukvårdsledningen och i samverkan med den lokala särskilda sjukvårdsledningen, smittskyddsläkaren en utredningsgrupp för diagnostik av fall och utredning av möjlig smittkälla.

I gruppen kan exempelvis smittskyddets kontaktläkare, smittskydds-sjuksköterska, hygiensjuksköterska, infektionsläkare, klinisk mikrobiolog och kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektör ingå.

Övriga medlemmar:

.....

.....

Lokal:

Kontakt:

Uppgifter:

- Utreder smittkälla/smittväg.
- Identifierar patienter och tillser att prover tas för diagnostik.
- Tillser att de prover tas som behövs för utredning av eventuell smittkälla om misstanke om objektburen smitta.
- Anpassar behövliga enkätformulär och distribuerar dem i samråd med LSSL.
- Företar, när påkallat, inspektioner avseende misstänkta smittvägar (livsmedelsbutiker, storkök, mejeri, vattenverk osv) tillsammans med kommunens miljö- och hälsoskyddsinspektör. Säkrar prover i samband med inspektionerna.
- Informerar, i samråd med lokalt laboratorium, berörda laboratorier om förväntade provolymer.
- Gör fortlöpande epidemiologiska sammanställningar.

Rådgivningsgrupp

Vid större utbrott av infektionskluster i samhället utser, med mandat, smittskyddsläkaren en rådgivningsgrupp. Denna förläggs/verkar i nära anslutning till registreringsgruppen.

I gruppen kan exempelvis bestå av enhetschef vid lokal hälsocentral, smittskyddssjuksköterska, regional kommunikatör ingå.

Samråd med 1177.

Övriga medlemmar:

.....

.....

Lokal:

Kontakt:

Uppgifter:

- Informationsvägar för information externt till allmänheten (inklusive mediakontakter) samt internt till regionens medarbetare organiseras.
- 1177 kontaktas för samråd och samverkan.
- Upprättar vid behov ytterligare upplysningsnummer där man lämnar information, råd och anvisningar till allmänheten (Provtagning, isolering i hemmet eller på sjukhus, söka läkare, avstängning av personer med riskyrke osv).
- Hänvisar de fall som behöver detta till läkarundersökning.
- Mottar anmälningar om insjuknade och misstänkta fall. Fyller genast i uppgifterna på formulär som överlämnas till registreringsgruppen. Där kontrolleras om fallet redan är anmält och finns i registret.
- Kommunicerar och sammanställer eventuellt skriftlig information till hushåll mm. i samråd med smittskyddsläkaren.
- Så fort någon lämnar ut provtagningsmateriel förs en lista över namn och födelsedatum på de personer som fått sådan. Listan överlämnas dagligen till registreringsgruppen.

Registreringsgrupp

Vid större utbrott av infektiionskluster i samhället utser, med mandat, smittskyddsläkaren en mindre registreringsgrupp. Denna verkar i nära anslutning till rådgivningsgruppen.

Gruppen kan exempelvis bestå av sekreterare vid lokal hälsocentral med biträde av smittskyddsadministratören. Vid behov annan erforderlig kontorspersonal.

Övriga medlemmar:

.....

.....

Lokal:

Kontakt:

Uppgifter:

- Mottar uppgifter från rådgivningsgruppen och registrerar anmälningar om misstänkta fall och kontakter.
- Vid införande i registret ges fallen löpande nummer, och kontrolleras att fallet inte registrerats tidigare.
- Initialt förs manuellt listor över samtliga fall. Snarast övergår man till att registrera uppgifterna i SmiNet.
- Mottar dagligen rapporter angående gjorda provtagningar och laboratoriesvar, och för in dessa i separat register.
- Avger dagligen till smittskyddsläkaren sammanställning av registrerade uppgifter i form av åldersfördelning, könsfördelning, yrkesfördelning, epidemikurvor och geografisk utbredning.
- Skickar efter bedömning av läkare skriftligt besked till provtagna patienter om provtagningsresultat.

Vaccinationsgrupp

Vid större utbrott av infektiionskluster i samhället utser, om så är aktuellt och behov av massvaccination föreligger, smittskyddsläkaren en vaccinationsgrupp. Även andra orsaker till behov av massvaccination kan förekomma, till exempel i en massflyktssituation där sviktande vaccinationsstatus föreligger i befolkningen i det land som flyktingarna lämnat. En organisation liknande den som användes under pandemin med covid-19 kan då användas.

Gruppen kan också användas vid vaccinationsinsatser av mindre omfattning. Den får då reduceras till lämplig storlek.

Ansvarig: Projektledare som utses av RN/RSSL till exempel någon från FO-LM

Övriga medlemmar: Smittskyddsläkaren alt. biträdande smittskyddsläkare, infektionsläkare med intresse för vaccinologi, barnläkare.

.....

.....

.....

Lokal:

Uppgifter:

- Beräknar behov av vaccin.
- Säkerställer försörjningen av vaccin.
- Upprättar vaccinationsställen.
- Tillses att chefer inom primärvården bemannar vaccinationsställena med adekvat antal sjuksköterskor under en ansvarig läkare.
- Prioriterar i samråd med LSSL/RSSL vilka som ska få vaccin, om så behövs.
- Ger information till allmänheten.
- Registrerar antalet vaccinerade samt vaccinationskomplikationer.
- Rapporterar fortlöpande LSSL och RSSL